

Markedsbasert høsting

Forvaltning av lodda

Ringnotsnurperen "Gardar" på loddefeltet. Den største delen av loddekvota fiskes med ringnot.
Foto: Roar Bjånesøy • Copyright: Norges Sildesalgslag

Lodda er en nøkkelbestand i økosystemet i Barentshavet, og inngår i dietten til både torsk, hyse, sild og sel. Loddebestandens størrelse kan variere mye som følge av beitepress og fiske, og siden lodda dør etter gyting. Samtidig har lodda stor fangstverdi og finner veien til mange godt betalende marked.

I et eget prosjekt for FHF vil Nofima, i samarbeid med Havforskningsinstituttet, evaluere hvordan endringer i forvaltning

gen kan underbygge loddas markeds- og verdiskapingsmuligheter.

Fisket etter lodde kan karakteriseres som "av/på", med fiske i bare 11 av de siste 25 år. Fjorårets var det første siden 2003. Lodda er fra myndighetenes hold primært ansett som mat for torsken. Forvaltningsregelen tilsier fiske kun når gytebestanden overstiger 200 000 tonn ved fiskets slutt. I 2009 og 2010 var norsk-russisk kvote på henholdsvis 390 000 og 360 000 tonn. Til sammen-ligning ble det i 1977 fisket 3 mill tonn.

Ulik interesse av lodda

Mens man i hvitfisksektoren helst ser at

lodda blir mat for torsken, har pelagisk flåte et ønske om høyt uttak. For konsumprodusentene hadde en årlig fangst vært å foretrekke for å sikre produksjon og opprettholde markedene for norsk lodde.

De viktigste konsummarkedene er i dag samfengt lodde (han- og holodde) til Øst-Europa, rognlodde (holodde) til Japan og lodderogn til Østen. I fravær av barentshavslodde må disse kundene handle med våre konkurrenter – i hovedsak Island. "Av/på"-fisket er problematisk for så vel flåte som for landindustri. I siste stillstandperiode ble antall konsumlodde-mottak i Finnmark redusert fra åtte til ett. Økt kapasitet i pelagisk fryseindustri i nord

"Markedsbasert høsting av fiskeressurser" er et forskningsprogram som har pågått over flere år, finansiert av Fiskeri- og havbruksnærings forskningsfond (FHF). Målet for programmet er å innhente og systematisere kunnskap om virkninger av reguleringsregimer på samla verdiskaping, for derigjennom å forenkle og forbedre reguleringsystemene. Dette er viktig for å øke verdiskapingen i fiskerinæringen. I 2010 er det i programmet analysert hvordan finanskrisen påvirket landingsmønsteret, økonomien i levendefangst, verdiskaping i loddefisket, hvordan norsk fangstmønster er tilpasset krav til bruk av miljømerker og hvilke muligheter introduksjon av autoline i kystflåten gir.

har hjulpet avsetningen, men dedikerte produksjonslinjer for lodde går lett tapt etter år uten fiske. Lange føringsavstander er uheldig fra et miljøperspektiv og kan redusere kvaliteten.

Andelen av lodda som går til konsum har økt over tid. I 2002/2003, gikk henholdsvis 28 og 43 % til konsum. I 2009 var andelen 65 %, mens 80 % av årets lodde gikk til konsumformål. Førstehåndspris til konsum i 2009 – kr 1,80 per kg – var 80 % høyere enn den til mel/olje. I år økte prisen til konsum med 30 øre, mens "prispremien" i forhold til mel/olje falt til kun 40 %.

En ny høstingsregel?

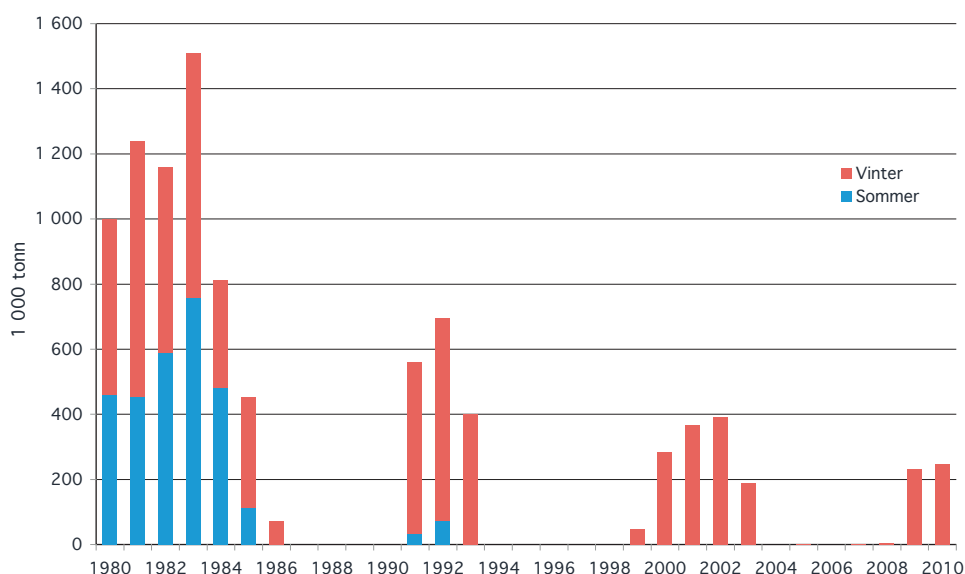
Fra havforskerens side er forvaltningen på vei til å endres fra en føre-var-tilnærming til en der man søker å oppnå et langsiktig optimalt utbytte fra bestanden. Prosjektet kommer på et godt tidspunkt for de prosesser som foregår i ICES (det internasjonale råd for havforskning) og kan bidra med viktig informasjon når nye beregningsmodeller tas i bruk. Videre kan havforskerens modeller bidra til å avklare fremtidig usikkerhet rundt fangstfrekvens. Kanskje kan kundene som foretrekker lodde fra Barentshavet få en mulighet til oftere å velge akkurat det?

Prosjektet har som formål å kartlegge fangst, produksjon og eksport av lodde siste to år. Vi vil også beregne kostnader som påløper ved langvarige stans i fisket og – til slutt – sammenlikne verdiskapingen fra lodda ved to ulike forvaltningsstrategier: En med dagens "av/på"-fiske, og en med en stabil – men begrenset – kvote.

For mer informasjon, kontakt John R. Isaksen, Nofima, tel. 77 62 92 19.

Loddekast ved skutesida, klar til pumping ombord.
Foto: Roar Bjånesøy • Copyright: Norges Sildesalgslag

Norsk fangst av lodde (vinter- og sommersesong), 1980–2010.
Kilde: ICES/Sildelaget